

Sygn. akt V ACa 247/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 lipca 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach V Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący :	SSA Iwona Wilk (spr.)
Sędziowie :	SA Janusz Kiercz SA Olga Gornowicz-Owczarek
Protokolant :	Barbara Knop

po rozpoznaniu w dniu 12 lipca 2013 r. w Katowicach

na rozprawie

sprawy z powództwa (...), (...) Spółki jawnej w Z.

przeciwko Fabryce (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w P., J. S. i C. S.

o zapłatę

na skutek apelacji powódki

od wyroku Sądu Okręgowego w Gliwicach

z dnia 31 stycznia 2013 r., sygn. akt XII C 314/12

1. prostując zaskarżony wyrok przez wskazanie siedziby powódki, którą jest Z.

– o d d a l a apelację;

2. zasądza od powódki na rzecz pozwanych po 900 (dziewięćset) złotych tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.

Sygn. akt: V ACa 247/13

UZASADNIENIE

Powódka (...), (...) spółka jawna z siedzibą w Z. wniosła o zasądzenie solidarnie od pozwanych Fabryki (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w P., J. S. oraz C. S. kwoty 299.355,88 złotych wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 2 maja 2012 roku do dnia zapłaty, zasądzenie od pozwanych kosztów procesu oraz wydanie nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym. W uzasadnieniu powódka wskazała, że jest w posiadaniu weksła własnego wystawionego przez pozwanych na kwotę 323.186,83 zł. Termin płatności weksła upłynął 30 kwietnia 2012 roku.

Powódka wezwała pozwanych do zapłaty weksla w dniu 16 lipca 2012 roku, jednak pozwani nie wykupili go w całości. Sformułowano zatem żądanie zapłaty w kwocie 299.355,88 zł, zaznaczając, że kwota ta stanowi należność główną.

Nakazem zapłaty w postępowaniu nakazowym z dnia 21 września 2012 roku Sąd Okręgowy w Gliwicach orzekł zgodnie z żądaniem pozwu.

W zarzutach od powyższego nakazu zapłaty, pozwani zaskarżyli go w części i wnieśli o uchylenie nakazu co do kwoty 58.864,56 zł i oddalenie powództwa w tej części oraz zasądzenie od powódki na rzecz pozwanych kosztów procesu. W uzasadnieniu podnieśli, że weksel, z którego powódka dochodzi kwoty 299.355,88 zł zabezpieczał roszczenia główne z tytułu ugody powódki zawartej z pozwaną spółką w dniu 30 marca 2012 roku, opiewającą na kwotę 323.186,83 zł. Kwota ta stanowiła sumę należności głównych z faktur VAT objętych przedmiotową ugodą. Zobowiązanie z tytułu ugody oraz z zabezpieczającego ją weksla wygasło w kwocie 82.695,51 zł, ze względu na zapłatę takiej sumy przez pozwaną spółkę.

W odpowiedzi na zarzuty pozwanych powódka wyjaśniła, iż kwestionowana kwota 58.864,88 zł stanowi skapitalizowane odsetki wynikające z zapisów ugody z dnia 30 marca 2012 roku, wynikające z nieterminowych wpłat.

Wyrokiem z dnia 31 stycznia 2013 roku Sąd Okręgowy w Gliwicach utrzymał w mocy nakaz zapłaty wydany przez Sąd Okręgowy w Gliwicach w dniu 21 września 2012 roku w sprawie o sygnaturze akt XII Nc 92/12 w zakresie kwoty 240.491,32 złotych, w pozostałym zakresie uchylił nakaz zapłaty i oddalił powództwo odnośnie kwoty 58.864,56 złotych, odrzucił zarzuty w zakresie kwoty 25.000 złotych oraz zasądził od pozwanych solidarnie na rzecz powoda kwotę 6.884,20 złotych tytułem zwrotu kosztów procesu.

Wskazane wyżej orzeczenie wydano w oparciu o następujące ustalenia faktyczne i rozważania prawne.

W dniu 30 marca 2012 roku powódka (...), (...) Spółka jawna z siedzibą w Z. i pozwana Fabryka (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w P. zawarła ugodę, z której wynikało zobowiązanie pozwanej do zapłaty kwoty 323.186,83 zł jako należności głównej stanowiącej sumę należności głównych z faktur VAT objętych przedmiotową ugodą. Umowa zabezpieczona była wekslem własnym, wystawionym na kwotę 323.186,83 zł przez pozwaną spółkę, a poręczonym przez pozwanych J. S. oraz C. S.. Termin płatności zobowiązania z ugody oraz zobowiązania z weksla przypadał na 30 kwietnia 2012 roku. W chwili podpisywania weksla nie istniały żadne inne wymagalne roszczenia i kwota, na którą opiewał weksel była kwotą należności głównej. Umowa podpisana została przez wierzyciela i przez pozwaną spółkę, jej stroną nie byli natomiast poręczyciele wekslowi. Weksel został uzupełniony w dniu jego podpisania to jest w dniu 30 marca 2012 roku i wskazywał jako dzień zapłaty 30 kwietnia 2012 roku, czyli dzień realizacji roszczenia głównego określonego w umowie. Z treści umowy wynikało również, że niespłacenie należności w terminie spowoduje, że wymagalne staną się odsetki za opóźnienie obliczane zgodnie z umową.

W dalszej kolejności Sąd Okręgowy ustalił, że pozwana spółka wbrew swoim oczekiwaniom nie zdołała uzyskać kredytu i nie spłaciła swojego długu w terminie, w związku z czym 16 lipca 2012 roku powódka wysłała pozwany wezwanie do zapłaty sumy wekslowej w pełnej wysokości 323.186,83 złotych. Od dnia 30 marca 2012 roku do dnia wniesienia pozwu pozwana spółka pięciokrotnie dokonywała wpłat na rzecz powódki, opiewających na łączną kwotę 82.696,51 złotych. Po uprawomocnieniu się nakazu zapłaty wydanym i zaskarżonym tylko w części, pozwana spółka dokonała jeszcze trzech wpłat na rzecz powódki na łączną kwotę 25.000 złotych. Dokonywane wpłaty były zaliczane przez powoda na należność główną.

Powyższy stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił na podstawie przedstawionych przez stronę dowodów, w tym weksla, kopii ugody, potwierdzeń przelewów, zeznań świadków i stron, w całości dając tym wszystkim dowodom wiarę.

W świetle powyższych ustaleń faktycznych Sąd Okręgowy zważył, iż powódka dochodząc roszczeń na podstawie weksla nie wskazała, że mają one jakiegokolwiek powiązania z umową zawartą przez wierzyciela z dłużnikiem, natomiast podała, że kwota dochodzona pozwem stanowi należność główną. Także w wezwaniu z 16 lipca powódka domagała

się od pozwanych zapłaty kwoty 326.186,83 złotych z weksla. Powódka w pozwie domagała się zapłaty kwoty 299.355,88 złotych, która wynikała z pomniejszenia pierwotnej kwoty głównej weksla o kwotę wpłat dokonanych przed wniesieniem powództwa oraz podwyższenia o kwotę odsetek wynikających z ugody.

Sąd Okręgowy zważył również, że zobowiązania z ugody i zabezpieczającego ją weksla są w rozważanym stanie faktycznym blisko ze sobą związane, ale mimo to stanowią dwa odrębne zobowiązania. Powódka nie wykazała, by kiedykolwiek próbowała dochodzić od pozwanej spółki roszczeń z ugody – pismem z dnia 16 lipca domagała się zapłaty kwoty 326.186,83 złotych z weksla, podczas gdy zobowiązanie z ugody było tego dnia już wymagalne. Dług z weksla i dług z umowy stanowią dwa odrębne zobowiązania, odrębnie też naliczane są odsetki za opóźnienie. Strony umówiły się na maksymalne dopuszczalne przez prawo odsetki w ugodzie, nie zazaczyły jednak odsetek na wekslu (wbrew obowiązkowi wynikającemu z art. 5 ustawy Prawo wekslowe), odsetki te nie zostały wliczone do sumy stanowiącej zobowiązanie. W ocenie Sądu niedopuszczalne było dochodzenie odsetek z jednego zobowiązania (z umowy) w postępowaniu dotyczącym innego zobowiązania (z weksla) przy przyjęciu, że pozwany są dłużnicy wekslowi nie będący stroną umowy. Zgodnie z oświadczeniem powódki, należności wpłacane przez dłużników były zaliczane na poczet należności głównej wynikającej z zobowiązania wekslowego, co jednak nie pomniejszyło zobowiązania dłużników wekslowych, gdyż powodowa spółka postanowiła obciążyć ich odsetkami wynikającymi z umowy, której nie byli stroną.

Biorąc powyższe pod uwagę, Sąd Okręgowy w Gliwicach utrzymał w mocy nakaz zapłaty w zakresie kwoty 240.491,32 złotych, jednocześnie oddalając powództwo odnośnie kwoty 58.864,56 zł uznając, że należność wekslowa w tym zakresie została spełniona.

O kosztach procesu Sąd I instancji orzekł stosownie do treści art. 100 k.p.c.

Apelację od powyższego wyroku wniosła powódka zaskarżając go w zakresie punktu I w części dotyczącej oddalenia powództwa co do kwoty 58.864,56 złotych i zarzucając mu:

1. błąd w ustaleniach stanu faktycznego mający istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy, polegający na błędnym ustaleniu i uznaniu przez Sąd I instancji, że wpłacona przez pozwanych kwota 82.695,51 złotych stanowiła zapłatę części należności głównej wynikającej z weksla, podczas gdy zarówno z potwierdzeń przelewów bankowych, jak i samego stanowiska pozwanych wynika, iż pozwani dokonywali wpłat na poczet zobowiązania wynikającego z zawartej pomiędzy stronami ugody; w tej sytuacji powódka zgodnie z regulacją przepisów prawa cywilnego art. 451 § 1 k.c. miała prawo wpłaty dokonywane przez pozwanego zaliczyć na związane z długiem zaległe należności uboczne – odsetki, co najmniej w wysokości odsetek ustawowych;
2. błąd w ustaleniach stanu faktycznego mający istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy, polegający na błędnym ustaleniu i uznaniu przez Sąd I instancji, iż zobowiązanie z ugody z zabezpieczającego ją weksla są w przedmiotowym stanie faktycznym blisko ze sobą związane, ale mimo to stanowią dwa odrębne zobowiązania, więc brak jest możliwości dochodzenia odsetek z jednego zobowiązania w postępowaniu dotyczącym innego zobowiązania, podczas gdy ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, w szczególności umowy ugody jednoznacznie wynika, że opóźnienie w zapłacie lub zapłata niepełnej kwoty powoduje, że cała należność jest natychmiast wymagalna wraz z odsetkami umownymi w wysokości czterokrotnej stopy kredytu lombardowego NBP liczonymi od dnia wymagalności zobowiązań;
3. naruszenie przepisów postępowania, tj. art. 233 § 1 k.p.c., mający istotny wpływ na wydane rozstrzygnięcie poprzez naruszenie zasady swobodnej oceny dowodów, zasad prawidłowego rozumowania, doświadczenia życiowego i zasad logiki poprzez uznanie za wiarygodne wszystkich zgromadzonych w aktach sprawy dowodów z dokumentów i na podstawie tych zgromadzonych dowodów, uznanie przez Sąd I instancji, że brak jest możliwości dochodzenia odsetek z jednego zobowiązania w postępowaniu dotyczącym innego zobowiązania, podczas gdy ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, w szczególności umowy ugody, jednoznacznie wynika, iż opóźnienie w zapłacie lub zapłata

niepełnej kwoty powoduje, że cała należność jest natychmiast wymagalna wraz z odsetkami umownymi w wysokości czterokrotnej stopy kredytu lombardowego NBP liczonymi od dnia wymagalności zobowiązań.

Wskazując na powyższe, skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez zasądzenie solidarnie od pozwanych na rzecz powódki kwoty 58.864,56 złotych oraz zasądzenie od pozwanych na rzecz powódki kosztów postępowania odwoławczego w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych, względnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

W odpowiedzi na apelację pozwani wnieśli o oddalenie apelacji strony powodowej i zasądzenie od powódki na rzecz pozwanych kosztów postępowania apelacyjnego według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Apelacja powódki jako bezzasadna nie mogła zostać uwzględniona, a przytoczone w niej zarzuty nie uzasadniają wniosku o zmianę zaskarżonego wyroku, ani o jego uchylenie.

Zaskarżone orzeczenie należało bowiem uznać za prawidłowe, stanowiące wynik właściwej oceny zebranego materiału dowodowego i powołania trafnych przepisów prawa materialnego.

Sąd Apelacyjny podziela i uznaje za własne ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd pierwszej instancji, ponieważ ustalenia te znajdują uzasadnienie w zebranych w sprawie materiale dowodowym, które dowody Sąd ten ocenił w granicach zakreślonych w art. 233 § 1 k.p.c., bowiem wnioski Sądu co do istotnych okoliczności stanu faktycznego wynikają z treści przeprowadzonych dowodów.

Okolicznością bezsporną w niniejszej sprawie było to, iż weksel wystawiony przez powódkę w dniu 30 marca 2012 roku miał charakter gwarancyjny, bowiem zabezpieczał on roszczenie wynikające z zawartej w dniu 30 marca 2012 roku ugody. Zobowiązanie wynikające z ugody, jak i zobowiązanie wynikające z weksla są dwoma odrębnymi od siebie zobowiązaniami, jednakże są one ze sobą powiązane. Spełnienie świadczenia ze stosunku podstawowego, w tym przypadku świadczenia z ugody wpływa bowiem na zakres zobowiązania wekslowego o tyle, że zobowiązanie z weksla gwarancyjnego nie może być wyższe od zobowiązania, które ten weksel zabezpiecza.

W niniejszej sprawie pozwani oświadczyli, że wpłacając na rzecz powodowej spółki kwoty w łącznej sumie 82.695,51 złotych dokonali spłaty długu wynikającego z ugody, co zatem w świetle powyższych rozważań oznaczało, iż strona powodowa nie mogła żądać zapłaty z tytułu weksla gwarancyjnego ponad to co wynikało ze stosunku podstawowego.

Jak wynikało ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, weksel gwarancyjny zabezpieczał jedynie świadczenie należności głównej wynikającej z ugody stron, weksel ten nie dawał natomiast wierzycielowi podstawy do żądania od pozwanych sumy odsetek za opóźnienie wynikającej ze stosunku podstawowego, okoliczność ta nie wynikała bowiem z treści samego weksla. Wobec tego zaś, orzeczenie przez Sąd Okręgowy o zapłacie przez pozwanych na rzecz powoda odsetek umownych wynikających jedynie ze stosunku podstawowego, nie wynikających natomiast z treści weksla, byłoby orzeczeniem ponad żądaniem pozwu, a zatem orzeczeniem wbrew zakazowi wynikającemu z treści art. 321 § 1 k.p.c.

Odnosząc się natomiast do podnoszonego w treści apelacji zarzutu naruszenia art. 451 k.c. stwierdzić należy, iż w istocie przepis § 1 zdanie drugie tego artykułu w istocie zezwalał wierzycielowi na zaliczenie otrzymanego od pozwanego świadczenia na poczet należności ubocznych, niemniej jednak w takiej sytuacji wymagane jest złożenie przez wierzyciela oświadczenia woli, które ze względu na bezpieczeństwo obrotu prawnego winno być złożone dłużnikowi w sposób niezwłoczny. Tymczasem w niniejszej sprawie brak jest tego rodzaju dowodu, który świadczyłby o tym, że tego rodzaju oświadczenie zostało przez powoda na ręce pozwanych złożone, tym samym wierzyciel nie skorzystał z uprawnienia wynikającego z art. 451 § 1 zd. 2 k.c. Przeciwnie, Sąd Okręgowy, który wbrew twierdzeniom apelacji dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych w tym zakresie, słusznie uznał, iż dokonanie przez pozwanych wpłat o łącznej wysokości 82.695,51 złotych zostało przez powoda zaliczone na poczet należności głównej wynikającej z

weksła zabezpieczającego ugodę zawartą pomiędzy powódką a Fabryką (...) Spółką z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w P.. Na powyższe wskazywał bowiem całokształt zgromadzonego materiału dowodowego, przede wszystkim natomiast zeznania świadka G. D., pracownika powodowej spółki, który w swych zeznaniach kategorycznie i jednoznacznie stwierdził, że kwoty wpłacane przez pozwanych zostały zaksięgowane na rzecz spłaty należności głównej (k. 113 akt). Także w toku przesłuchania strony pozwanej przyznano, że wpłacając pieniądze pozwani chcieli uregulować kwotę główną wynikającą z ugody, nigdy zaś pozwany nie był wzywany do zapłaty należnych powodce odsetek (k. 114 akt).

W świetle powyższego bezzasadne są zatem twierdzenia powodowej spółki, że do zapłaty przez pozwanych, oprócz niekwestionowanej przez strony, zasądzonej nakazem zapłaty kwoty 240.491,32 zł, pozostała do zapłaty kwota 58.864,56 złotych tytułem należności głównej. Kwota ta została zaliczona bowiem przez powódkę na poczet należności głównej i w tym zakresie żądanie jej zasądzenia podlegało oddaleniu, o czym słusznie orzekł Sąd Okręgowy w zaskarżonym wyroku.

Jeśli zaś chodzi o zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c., to wskazać należy, iż tego rodzaju zarzut mógłby odnieść zamierzony skutek jedynie w przypadku wykazania, że Sąd I instancji uchybił podstawowym regułom służącym ocenie wiarygodności i mocy poszczególnych dowodów, tj. regułom logicznego myślenia, zasadom doświadczenia życiowego, wskazaniom wiedzy i właściwego kojarzenia faktów. Zarzut tego rodzaju musi się bowiem opierać na podważeniu podstaw oceny dokonanej przez Sąd Okręgowy z wykazaniem, że jest ona rażąco wadliwa lub oczywiście błędna (por. wyrok SN z dnia 16.12.2005 r., III CK 314/05 oraz wyrok SN z dnia 15.04.2004r., IV CK 274/03. LEX nr 164852). Nie wystarcza natomiast dla uznania zasadności zarzutu okoliczność, że ze zgromadzonego, materiału dowodowego można wysnuć inne wnioski i w konsekwencji poczynić inne ustalenia. Ocena dowodów jest rzeczą sądu orzekającego w sprawie, a nie rzeczą strony i tylko wtedy, gdy jest ona rażąco wadliwa może być skutecznie podważona. Skarżąca nie wykazała nadto, iż Sąd I instancji uchybił podstawowym regułom służącym ocenie wiarygodności i mocy poszczególnych dowodów. Brak takiego sprecyzowania nie spełnia warunku należytego uzasadnienia omawianego zarzutu (tak również w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 13 października 2004, III CK 245/04, Lex nr 174185). Treść apelacji zawiera jedynie bowiem wskazanie odmiennego, niż ustalonego, stanu faktycznego i stanowi w istocie polemikę z oceną dokonaną przez Sąd Okręgowy.

Mając na uwadze wskazane wyżej okoliczności Sąd Apelacyjny uznał, iż zaskarżony wyrok odpowiada prawu i dlatego na zasadzie art. 385 k.p.c. orzekł jak w sentencji

Jednocześnie, stosownie do treści art. 350 § 1 i 3 k.p.c. Sąd Apelacyjny dokonał sprostowania zaskarżonego wyroku poprzez wskazanie siedziby powódki, którą jest Z..

O kosztach postępowania apelacyjnego rozstrzygnięto w oparciu o art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c. w zw. z § 6 pkt. 6 w zw. z § 12 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu. (Dz.U. z 2013r., poz. 490 j.t.).